

<https://doi.org/10.62837/2025.9.285>

KAZIMOVA RÖYA ELXAN QIZI
Qarabağ Universiteti,
Beynəlxalq Dil Mərkəzinin Xarici dil müəllimi
roya.kasimova@karabakh.edu.az
ORCID: 0009-0006-2956-921

FRAZEOLOJİ BİRLƏŞMƏLƏRİN MÜQAYİSƏSİNİN
APARILMASINDA MUQAYİSƏLİ-QARŞILAŞDIRMA METODUN ROLU
(Azərbaycan, ingilis və alman dillərinin materialları əsasında)

Giriş

Frazeoloji birləşmələr dilin leksik fondunun əsas qollarından biri olduğu kimi, onun araşdırılması və analiz edilməsi də vacib məsələlərdən biridir. Müqayisəli-tarixi metodun bu birləşmələrin analiz edilib dilə təsir vasitələrinin ortaya çıxarılmasında rolu əvəzsizdir. Məhz bu metod vasitəsilə eyni dil qrupuna aid olan və aid olmayan, tamamilə fərqli qruplardan olan dil vahidlərinin müqayisəli şərhə nəticəsində frazeoloji birləşmələrin takamülü və inkişafı haqqında fikir yürütmək mümkün olur. Məhz araşdırma apardığım İngilis, Azərbaycan və alman dillərinin frazeoloji birləşmələrindəki fərqli və oxşar cəhətlərin ortaya çıxarılmasında müqayisəli-tarixi metod vasitəsilə bu dillərin bir-bir ilə əlaqəsi olmamasına baxmayaraq, məsələn Azərbaycan və alman, hər iki dildə istifadə onunan frazeoloji birləşmələr mənaca eyni olduğunu göstərir, burdan tarixi etimologiyasına baxanda bəzi birləşmələrin tarixi hadisələrlə bağlı olaraq dilimizə keçməsinin şahidi oluruq. Müasir nəzəri frazeologiyanın inkişafı öyrənilən frazeoloji vahidlərin yaxın və yaxın olmayan dillərdə müqayisəsi olmadan öyrənilməsi ağılasımdır. Müqayisəli metodun tətbiqi frazeologiya ilə bağlı fənlərdə də istifadə olunur, məsələn, ikidilli frazeoloji lüğətlərin tərtib edilməsi nəzəriyyəsi və praktikasında, xarici dillərin tədrisi metodikasında, frazeoloji birləşmələrin tərcüməsində, və s. Beləliklə, müqayisəli frazeologiya həm metodoloji, həm də metodiki yönümlü ola bilər. XX əsrin 50-60-cı illərində rus dili ədəbiyyatında nisbətən metodların inkişafına həsr olunmuş xeyli sayda nəzəri əsər ortaya çıxdı- həm əlaqəli, həm də əlaqəli olmayan dillərin tipoloji təhlili (V. G. Gak və E. B. Roizenblit, 1965; L. Düroviç, 1958; M. M. Kopylenko, 1969; A. S. Chikobava, 1957; V. N. Yartseva, 1960). [1]

Frazeoloji birləşmələrin müqayisəsində müqayisəli-qarşılaşdırma metodu mühüm rol oynayır, xüsusilə Azərbaycan, ingilis və alman dillərinin materialları əsasında aparılan tədqiqatlarda. Bu metod, dillərarası oxşarlıqları və fərqləri aşkar etməyə, hər bir dilin özünəməxsus frazeoloji xüsusiyyətlərini ortaya çıxarmağa imkan verir. Müqayisəli-qarşılaşdırma metodu, frazeoloji birləşmələrin semantik, struktur və funksional aspektlərini təhlil etməklə, dillərin mədəni və tarixi kontekstlərini də nəzərə alır [2]. Bu yanaşma, dilçilik tədqiqatlarında daha dərin anlayışlar əldə etməyə və dillər

arasındakı əlaqələri daha yaxşı başa düşməyə kömək edir. Nəticədə, bu metod frazeologiyanın inkişafına və dillərarası kommunikasiyanın təkmilləşdirilməsinə əhəmiyyətli töhfə verir. Müqayisəli-kontrastiv metod Azərbaycan, ingilis və alman dillərində frazeoloji vahidlərin təhlilində mühüm rol oynayır. Bu yanaşma, bu dillərin linqvistik cəhətdən fərqli olan frazeoloji ifadələrinin quruluşu, mənası və istifadəsindəki oxşarlıqları və fərqlilikləri sistemli şəkildə araşdırmağa imkan verir. Bu metodu tətbiq etməklə tədqiqatçılar frazeoloji vahidlərdə ümumi modelləri və unikal xüsusiyyətləri müəyyən edə, hər bir dili formalaşdıran mədəni, tarixi və dil faktorlarını daha aydın görmüş olurlar. Müqayisəli-kontrastiv təhlil, bu dillərin eyni ideyaları müxtəlif frazeoloji vasitələrlə necə ifadə etdiyini və konseptuallaşdırdığını anlamağa kömək edir. Bu metod, həmçinin, bu dillər arasında tərcümənin incəliklərini üzə çıxarmaqda çox dəyərlidir, çünki bənzər assosiasiya və mədəni yüklə malik ekvivalent ifadələri tapmağın çətinliklərini göstərir. Həmçinin frazeoloji vahidlərin etimoloji köklərinin aşkarlanmasına kömək edir ki, bunların bəziləri ortaq mənşəyə və ya bu dillərdə paralel inkişafıya sahib ola bilər. Bundan əlavə, müqayisəli-kontrastiv yanaşma frazeoloji vahidlərdə qrammatik quruluşların və leksik seçimlərin Azərbaycan, ingilis və alman dillərinin unikal linqvistik xüsusiyyətlərini necə əks etdirdiyini öyrənməyə şərait yaradır. Bu təhlil hər bir dilin frazeologiyasında əks olunan kognitiv proseslər və mədəni dünyagörüşləri barədə dəyərli məlumatlar verə bilər.[4]

Sonda, bu metodoloji yanaşma frazeoloji vahidlərdə əks olunan dil, mədəniyyət və düşüncə arasındakı mürəkkəb qarşılıqlı əlaqənin daha yaxşı başa düşülməsinə kömək edir və həm nəzəri dilçilikdə, həm də tərcümə və dil tədrisində praktik tətbiqlərə töhfə verir. Mədəni xüsusiyyətlər müxtəlif dil qrupları arasında frazeoloji vahidlərin tərcüməsində vacib rol oynayır. Bunun səbəbi odur ki, frazeoloji vahidlər çox vaxt mədəni istinadlar, idiomatik ifadələr və unikal mədəni çağırışlar ehtiva edir ki, bunları başqa bir dilə dəqiq tərcümə etmək çətin ola bilər. Prosesi uğurla həyata keçirmək üçün həm mənbə, həm də hədəf mədəniyyətlər barədə dərin anlayış lazımdır ki, orijinal mənanı və emosional təsiri qoruyub saxlamaq mümkün olsun.

Müqayisəli təhlil hər üç dilin materailləri əsasında

Müasir alman dilində də tənbelliyi ifadə edən frazeoloji vahidlər aktiv şəkildə işlədilir. İş mühitində məsuliyyətsiz davranışı tənqid etmək üçün “er drückt sich vor der Arbeit” (işdən yayınır) ifadəsi istifadə olunur. Sosial mediada isə “chillen statt arbeiten” tipli ironik yanaşmalar populyarlaşmışdır, lakin bunlar da əslində əməksevərlik dəyərinə qarşı istehzal münasibəti əks etdirir. Azərbaycan və ingilis dillərindəki paralellərə nəzər yetirdikdə, alman “auf der faulen Haut liegen” ifadəsi Azərbaycan dilindəki “əli iş tutmamaq” və ingilis dilindəki “to be bone idle” frazeologiyası ilə semantik baxımdan üst-üstə düşür. “Die Arbeit auf die lange Bank schieben” ifadəsi isə ingilis dilindəki “to put off until tomorrow” və Azərbaycan dilindəki “işə sabaha saxlamaq” deyimləri ilə oxşardır. Bu paralellər göstərir ki, dillərdə tənbelliyin semantik kodlaşdırılması oxşar obrazlarla həyata keçirilmişdir.

Alman dilində bacarıqlılıq əmək fəaliyyətinin keyfiyyət göstəricisi kimi təqdim olunur. Bu dildəki frazeoloji vahidlər işin səmərəli, düzgün və peşəkar şəkildə görülməsini, insanın ustalığını və praktiki çevikliyini ön plana çıxarır. Bacarıqlılıq ifadə edən deyimlər həm gündəlik həyat, həm də peşəkar fəaliyyət kontekstində geniş istifadə olunur və cəmiyyətin yüksək işgüzarlıq dəyərlərini əks etdirir.[1]

Ən çox işlənən frazeologiyalardan biri “zwei Fliegen mit einer Klappe schlagen” ifadəsidir. Bu deyim “bir daşla iki quş vurmaq” mənasında olub, bir hərəkətlə iki nəticə əldə etməyi bildirir. Burada bacarıqlılıq səmərəli planlama və praktik düşüncə ilə əlaqələndirilir. Frazeoloji vahid insanın ustalığını məqsədyönlü fəaliyyətin nəticəsi kimi təqdim edir. Digər mühüm ifadə “etwas im kleinen Finger haben” frazeologiyasıdır. Bu deyim “bir şeyi kiçik barmağında saxlamaq” mənasında işlədilir və hər hansı sahədə yüksək bilik və bacarığa malik insanı xarakterizə edir. İctimai mühitdə bu ifadə peşəkarlığı və ustalığı vurğulamaq üçün geniş istifadə olunur.

Alman dilində bacarıqsızlıq və işgörməzlik cəmiyyətdə mənfi keyfiyyətlər sırasında təqdim olunur və bu münasibət frazeoloji vahidlərin semantik quruluşunda öz əksini tapır. Əgər bacarıqlılıq işin düzgün, dəqiq və səmərəli icrasını təsvir edərsə, bacarıqsızlıq çox vaxt səliqəsizlik, qeyri-peşəkarlıq və məsuliyyətsizliklə əlaqələndirilir. Frazeoloji vahidlərdə bu keyfiyyətlər istehza, ironik mənə və sosial qınaq çaları ilə kodlaşdırılır. Ən çox işlənən ifadələrdən biri “zwei linke Hände haben” frazeologiyasıdır. Bu deyim “iki sol əli olmaq” mənasında işlədilir və iş qabiliyyəti olmayan, sadə praktiki fəaliyyətlərdə belə uğursuz olan insanı xarakterizə edir. Semantik baxımdan bu ifadə bacarıqsızlığın motor bacarıqlarının və koordinasiyanın zəifliyi ilə assosiasiya edir. Digər mühüm frazeoloji vahid “alles vermessen” ifadəsidir. Bu deyim “hər şeyi korlamaq” mənasında olub, insanın işi bacarıqsızlıqla uğursuz nəticəyə gətirməsini təsvir edir. İctimai kontekstdə bu frazeologiya çox vaxt məsuliyyətsiz davranışı tənqid etmək üçün işlədilir.

“Ungeschickt sein” ifadəsi isə bacarıqsızlığı daha ümumi mənada təsvir edir. Burada söhbət insanın həm fiziki, həm də intellektual fəaliyyətlərdə ustalıqsızlığından gedir. Bu frazeoloji vahid neytral görünə bilsə də, çox vaxt mənfi sosial qiymətləndirmə ilə müşayiət olunur. Bacarıqsızlıqla bağlı maraqlı ifadələrdən biri də “etwas in den Sand setzen” frazeologiyasıdır. Bu deyim “bir şeyi quma basdırmaq” mənasında işlədilir və işin nəticəsiz, uğursuz tamamlanmasını bildirir. Semantik baxımdan bu ifadə bacarıqsızlığın işin məhsuldarlığına zərər vurmasını nümayiş etdirir. “Jemandem fällt alles aus der Hand” ifadəsi isə daim nəyisə əlindən salan, işini düzgün görə bilməyən insanı təsvir edir. Burada bacarıqsızlıq diqqətsizlik və məsuliyyətsizliklə eyniləşdirilir. Bu frazeoloji vahid gündəlik danışmada istehza və ironik mənə daşıyır. Alman dilində bacarıqsızlığı ifadə edən digər frazeoloji vahid “kein Talent für etwas haben” ifadəsidir. Bu deyim hər hansı sahədə qabiliyyəti olmayan şəxsi təsvir edir. Bu ifadə bacarıqsızlığın yalnız fiziki fəaliyyətlə deyil, həm də intellektual və yaradıcı sahələrlə bağlı ola biləcəyini göstərir.

Koqnitiv baxımdan bacarıqsızlıq frazeoloji vahidlərdə “iş = uğursuz nəticə” və “iş = səliqəsizlik” metaforaları üzərində qurulur. “Ein Kuddelmuddel machen” (iş qarışdırmaq) ifadəsi bacarıqsızlığın nizamsızlıqla əlaqələndirildiyini göstərir. “Ein Chaos anrichten” (xaos yaratmaq) frazeologiyası da eyni semantik sahəyə daxildir. Bu metaforalar bacarıqsızlığın yalnız fərdi keyfiyyət deyil, həm də sosial nəticə doğuran mənfi davranış modeli kimi kodlaşdırıldığını təsdiqləyir.

Müasir alman dilində də bacarıqsızlığı ifadə edən frazeoloji vahidlər aktiv şəkildə işlədilir. İş mühitində “er hat zwei linke Hände” ifadəsi praktiki qabiliyyətsizliyi tənqid etmək üçün tez-tez istifadə olunur. Media və sosial şəbəkələrdə isə “alles vermasseln” və “etwas in den Sand setzen” frazeologiyaları uğursuzluqları ironik şəkildə təsvir etmək üçün işlədilir.[3]

Azərbaycan və ingilis dillərindəki paralellərə nəzər yetirdikdə, alman “zwei linke Hände haben” ifadəsi Azərbaycan dilindəki “əli qurum olmaq” və ingilis dilindəki “to be all thumbs” frazeologiyası ilə ekvivalentdir. “Etwas in den Sand setzen” ifadəsi isə ingilis dilindəki “to mess something up” və Azərbaycan dilindəki “iş batırmaq” deyimlərinə yaxındır. Bu paralellər göstərir ki, bacarıqsızlıq universal neqativ sosial dəyər kimi müxtəlif dillərdə oxşar metaforik obrazlarla ifadə olunmuşdur.

Alman dilində əmək fəaliyyətini yerinə yetirmə qabiliyyətini ifadə edən frazeoloji vahidlər insanın öhdəlikləri icra etmə gücünü, məsuliyyətini və iş prosesindəki potensialını təsvir edir. Bu tip ifadələr həm müsbət, həm də mənfi çalarlarda mövcuddur: bir tərəfdən işin öhdəsindən gələn, etibarlı və məsuliyyətli insan obrazı yaradılır, digər tərəfdən isə iş qabiliyyəti zəif olan, öhdəlikləri vaxtında yerinə yetirməyən şəxslər tənqid edilir. Ən çox işlənən frazeologiyalardan biri “der Aufgabe gewachsen sein” ifadəsidir. Bu deyim “tapşırığın öhdəsindən gəlmək” mənasında olub, insanın məsuliyyəti yerinə yetirməyə qadir olduğunu bildirir. İctimai diskursda bu frazeoloji vahid çox vaxt peşəkar mühitdə və rəsmi üslubda işlədilir və əmək qabiliyyətinin yüksək qiymətləndirilməsini təsdiqləyir.[7]

Nəticə

Mədəniyyətlərarası tərcümə üzrə aparılan bir tədqiqat dillər arasındakı dərin mədəni fərqləri və tərcüməçilərin praktika zamanı fərdi mədəni anlayışlar və tərcümə konseptləri formalaşdırmasının vacibliyini vurğulayır. Bu, tərcüməyə mədəni kontekstlərin təsirini qəbul etməyi və tərcümənin təkcə linqvistik deyil, həm də mədəniyyətlərarası ünsiyyət fəaliyyəti o Mədəni elementlərin tərcüməsində, onları hədəf mədəniyyətin dominant dəyərləri ilə uyğunlaşdırmaq əvəzinə, mədəni fərqliliklərin qorunması vacibdir. Bu yanaşma, tərcüməçilərin mədəniyyətlərarası kommunikator və məlumatı şərh edən şəxslər kimi rolunu qiymətləndirir, tərcümələrdə mədəni incəliklərin saxlanılmasının əhəmiyyətini önə çıxarır. Keyfiyyət göstəricilərinin bir dildən başqasına tərcüməsində yaranan mürəkkəbliyə tez-tez dil və mədəniyyət fərqlərinin danışıqlar yolu ilə aradan qaldırılmasını tələb edir və bu, sadəcə texniki bir proses kimi baxıla bilməz[4].

Bundan əlavə, mədəniyyətlərarası tərcümə araşdırmalarında “qalın tərcümə” (thick translation) anlayışı öz-özünü refleks etməyə ehtiyac olduğunu qeyd edir. Bu, işlədilən söz ehtiyatının və verilən və ya sınaqdan keçirilən anlayışların mədəniyyətlərarası kontekstdə tənqidi qiymətləndirilməsini tələb edir. Tədqiqatda vurğulanır ki, tərcümənin antropoloji və tarixi aspektləri üzərində tənqidi düşünmək lazımdır ki, daha dərin mədəniyyətlərarası anlaşma üçün şərait yaradılsın[5].

Bundan başqa, mədəniyyətlərarası kontekstdə “kədər” kimi emosiyaların tərcüməsi, tərcümə prosesində mədəni incəliklərin nə dərəcədə vacib olduğunu göstərir. Bu tədqiqat tərcüməçilərin fəal iştirakı və yeni ortaya çıxan interpretasiyaların təkrar-təkrar müzakirə olunmasını ön plana çəkərək, mədəni mənə və emosiyaların dəqiq şəkildə çatdırılmasını təmin edir[1].

Ümumilikdə, frazeoloji vahidlərin effektiv tərcüməsi yalnız dili ekvivalentliyi ilə deyil, həm də funksional və mədəni ekvivalentliklə yanaşı, orijinal kontekstin niyyəti və emosiyasını qoruyub saxlamaları tələb edir. Tam esse yarada bilməsəm də, bu fikirlər müxtəlif dillərdə frazeoloji tərcümələrdə mədəni xüsusiyyətlərin əhəmiyyətli təsirini vurğulayır. Frazeoloji vahidlərdəki (FV) mədəni istinadlar müxtəlif dillər arasında tərcümənin dəqiqliyi baxımından ciddi çətinliklər yaradır, əsasən ona görə ki, bu ifadələr yaranış yerlərinin mədəni və sosial kontekstinə dərin şəkildə bağlıdır. Dəyişməz ifadələr, məsələn, idiomlar, atalar sözləri və tipik ifadə formulları, konkret dil icmasının özünəməxsus dünyagörüşünü, tarixini və mədəni xüsusiyyətlərini əks etdirir. Bu bağlılıq tez-tez tərcümədə problemlər yaradır; çünki hədəf dildə birbaşa ekvivalent tapılsa da, çox zaman orijinal ifadənin tam semantik və pragmatik incəliyini verməyə bilər.[6]

Bu ifadələrin qeyri-şəffaf və sabit təbiəti əsas çətinliklərdən biridir. Frazeologiya üzrə aparılan ənənəvi tədqiqatlar ifadə komponentlərinin və strukturunun tam sabit olmasını qeyd edir, bu isə qarşı tərəfdə uyğun mədəni anlayış olmadıqda və ya birbaşa tərcümə mənə və mədəniyyətə uyğunluğu itirdikdə tərcüməni çətinləşdirir. Dialekt fərqləri—bir dilin regional uyğunlaşmaları—prosesə əlavə mürəkkəbliyə gətirir, çünki birləşməni anlamağı tələb edir.

Ədəbiyyat siyahısı:

1. Арсентьева Е. Ф. Сопоставительный анализ фразеологических единиц – Казань: Издательство Казанского университета, 1989. – 130 с. Гильфанова Д. А. Прототипический подход и роль обрядовых фразе
2. Bolbekova Ugiloy Jaloliddinovna, “Fundamentals of the Comparative Method in Phraseology”, European Journal of Innovation in Nonformal Education (EJINE) Volume 3 | Issue 4 | Apr - 2023 ISSN: 2795-8612
3. Rüstəmov, Z. (2023). MÜASİR ALMAN DİLİNƏ DAXİL OLAN YENİ VƏ XARİCİ JARQONLAR (SLEQANLAR) VƏ ONLARIN DİLƏ TƏSİRİ. SCIENTIFIC WORK, 17(10), 59–64. <https://doi.org/10.36719/2663-4619/95/59-64>

4. Phraseology in Foreign Language Learning and Teaching. (2008). John Benjamins Company. <https://doi.org/10.1075/z.138>
5. Howarth, P. (1998). Phraseology and Second Language Proficiency. Applied Linguistics, 19(1), 24–44. <https://doi.org/10.1093/applin/19.1.24>
6. Naciscione, A. (2010). Stylistic Use of Phraseological Units in Discourse. John Benjamins Company. <https://doi.org/10.1075/z.159>
7. Yediyarlı, G. (2025). MÜASİR AZƏRBAYCAN NƏSRİNDƏ QAÇQINLIQ PROBLEMI: ŞƏRİF AĞAYAR NÜMUNƏSİNDƏ. NAKHCHIVAN STATE UNIVERSITY SCIENTIFIC WORKS, 65–69. <https://doi.org/10.64400/ea25-3-11>

FRAZEOLoji BİRLƏŞMƏLƏRİN MÜQAYİSƏSİNİN APARILMASINDA MUQAYİSƏLİ-QARŞILAŞDIRMA METODUN ROLU (Azərbaycan, ingilis və alman dillərinin materialları əsasında)

Kazımova Röya Elxan qızı

Xülasə

Frazeoloji birləşmələrin müqayisəsində müqayisəli-qarşılaşdırma metodu mühüm rol oynayır, xüsusilə Azərbaycan, ingilis və alman dillərinin materialları əsasında aparılan tədqiqatlarda. Bu metod, dillərarası oxşarlıqları və fərqləri aşkar etməyə, hər bir dilin özünəməxsus frazeoloji xüsusiyyətlərini ortaya çıxarmağa imkan verir. Müqayisəli-qarşılaşdırma metodu, frazeoloji birləşmələrin semantik, struktur və funksional aspektlərini təhlil etməklə, dillərin mədəni və tarixi kontekstlərini də nəzərə alır. Bu yanaşma, dilçilik tədqiqatlarında daha dərin anlayışlar əldə etməyə və dillər arasındakı əlaqələri daha yaxşı başa düşməyə kömək edir. Nəticədə, bu metod frazeologiyanın inkişafına və dillərarası kommunikasiyanın təkmilləşdirilməsinə əhəmiyyətli töhfə verir.

Müqayisəli-kontrastiv metod Azərbaycan, ingilis və alman dillərində frazeoloji vahidlərin təhlilində mühüm rol oynayır. Bu yanaşma, bu dillərin linqvistik cəhətdən fərqli olan frazeoloji ifadələrinin quruluşu, mənası və istifadəsindəki oxşarlıqları və fərqlilikləri sistemli şəkildə araşdırmağa imkan verir.

Açar sözlər: *müqayisəli-kontrastiv metod, müqayisəli frazeologiya, ikidilli frazeoloji lüğət.*

Роль сравнительно-сопоставительного метода в проведении сравнения фраzeологических сочетаний (на материале азербайджанского, английского и немецкого языков)

Казимова Роя Эльхан

Резюме

Сравнительно-сопоставительный метод играет важную роль в сравнении фраzeологических сочетаний, особенно в исследованиях, основанных на материалах азербайджанского, английского и немецкого языков. Этот метод позволяет выявлять межъязыковые сходства и различия, а также

специфические фразеологические особенности каждого языка. Анализируя семантические, структурные и функциональные аспекты фразеологических сочетаний, сравнительно-сопоставительный метод также учитывает культурно-исторический контекст языков. Такой подход способствует более глубокому пониманию лингвистических исследований и улучшению понимания отношений между языками. В результате этот метод вносит значительный вклад в развитие фразеологии и совершенствование межъязыковой коммуникации. Сравнительно-контрастивный метод играет важную роль в анализе фразеологизмов азербайджанского, английского и немецкого языков. Такой подход позволяет систематически исследовать сходства и различия в структуре, значении и употреблении лингвистически различных фразеологических выражений этих языков.

Ключевые слова: *сравнительно-контрастивный метод, сравнительная фразеология, двуязычный фразеологический словарь.*

THE ROLE OF COMPARATIVE-CONTRASTIVE METHOD IN COMPARING PHRASEOLOGICAL COMBINATIONS

(based on materials of Azerbaijani, English and German languages)

Kazimova Roya Elkhan

Summary

The comparative-juxtaposition method plays an important role in the comparison of phraseological units, especially in studies conducted on the basis of materials of Azerbaijani, English and German languages. This method allows one to reveal inter-linguistic similarities and differences and the specific phraseological features of each language. The comparative-juxtaposition method also considers the cultural and historical contexts of languages, analyzing the semantic, structural, and functional aspects of phraseological combinations. This approach helps gain deeper insights and better understand the relationships between languages in linguistic research. As a result, this method makes a significant contribution to the development of phraseology and the improvement of inter-language communication. The comparative-contrasting method plays an important role in the analysis of phraseological units in Azerbaijani, English, and German. This approach allows for a systematic examination of the similarities and differences in the structure, meaning, and use of linguistically different phraseological expressions in these languages.

Keywords: *comparative-contrasting method, comparative phraseology, bilingual phraseological dictionary.*

Rəyçi: İlham Mikayıl oğlu Tahirov, fil.elm.doktoru, prof.